

Tüketici Ürünleri: Gümrük tarifeleri tasarımları etkiler mi?

Geleneksel tasarım anlayışı pazarın ve tüketicinin ihtiyaçlarının analiz edilmesi ve ürünlerin bu ihtiyaçları en iyi şekilde karşılamaya yönelik tasarlanmasını öngörüyor ki bugün de tasarımların esas tetikleyicisi tüketici talepleridir.

Diğer taraftan, tüketicinin taleplerine göre yapılan tasarımın her zaman inovatif olmayacağını da biliyoruz. Iphone telefonlar buna çok güzel bir örnek. Steve Jobs'un ünlü bir sözü vardır: *"Bazı insanlar, 'Müşterilere istediklerini verin. Tüketici olarak bizim işimiz, onlardan önce ne isteyeceklerini bulmak.'*" Henry Ford bir keresinde şöyle demişti: *"İnsanlara ne istediklerini sorsaydım, bana 'Daha hızlı bir at!' derlerdi."*

Bu yazımızda, pek konuşulmayan ve tüketici taleplerine dayanmayan bir tasarım yaklaşımı ele alacağız: Gümrük tarifeleri.

Uluslararası ticaret karmaşık ve bu karmaşayı bir miktar azaltabilmek adına, ticarete konu edilen eşya için evrensel bir ortak kodlama sistemi geliştirilmiştir. Bu kodlar 6'lı düzeyde Dünya Gümrük Örgütü bünyesinde oluşturulmakta ve adına Armonize Sistem denilmektedir. Yani tüm dünyada, her ülkenin tarife cetvelinin esasını Armonize Sistem oluşturmaktadır. Armonize Sistem, uluslararası ticarete konu olan tüm mallar için kullanılan uluslararası bir ticari sınıflandırma sistemidir. Armonize Sistem'de ticarete konu tüm ürünler belirli bir mantık ve sistematik çerçevesinde sınıflandırılmıştır.

Armonize Sistem 96 fasıldan oluşmakta olup, fasıllar 2'li, 4'lü ve 6'lı kod olan alt pozisyonlara ayrılmıştır. Bu kodlar tüm dünyada aynı ürünü ifade etmektedir.

Gümrük vergileri de bu tarife kodları esas alınarak her ürün için farklı farklı belirlenebilmektedir. Gümrük vergileri ticarete konu ürünlerin maliyetine giren önemli bir unsur. Bu vergilerde yapılacak küçük bir tasarruf bile ürününüzün piyasada fiyat yönünden ayrışabilmesini sağlayabilmektedir.

Özellikle tüketici ürünlerine ilişkin tarife cetvelinde çok sayıda detay kod yer almakta ve küçük bir takım özellikler bile ürünün farklı bir kod altında sınıflandırılabilmesine sebep olabilmektedir. Detaylandırma ihtiyacı farklı vergiler koymaktan ziyade daha çok uluslararası ticaret istatistiklerinin daha detaylı oluşturulmasını amaçlamaktadır. ➔

Tasarımlarda pazarın ihtiyaçlarından ziyade gümrük tarifelerindeki tanımlar esas alınabilir mi?

Evet, bu tür tasarım çalışmalarına tarife mühendisliği deniliyor. Tarife mühendisliği, gümrük tarifesindeki tanımlar dikkate alınarak, ürünün daha düşük tarifeli ürüne ait gümrük koduna (GTİP'e) girecek şekilde tasarlanmasıdır. Doğru yönetilirse, önemli tasarruflar sağlayarak rekabetçiliği artırmaktadır.

Tarife mühendisliğinde tasarım süreci başlamadan önce, tarifelerin malzeme, içeriği, yapı, tasarım özellikleri ve ürünün kullanım amacı ile ilgili etkisinin dikkate alınması ve gözden geçirilmesi önemlidir. Bazen yeni veya mevcut bir üründe en ufak bir ince ayar ve değişiklik (belirli bir bileşenin eklenmesi veya bir özelliğin yerleştirilmesi gibi) sınıflandırmayı olumlu yönde değiştirmek için gereken tek şeydir. İki ürün çok benzer görünebilir, ancak daha fazla inceleme ile gümrük kodları farklı olduğu görülebilir ve biri potansiyel olarak daha düşük gümrük vergisine tabi olmaktadır.

Tarife mühendisliğinin çok sayıda örneği var, ama kamuya açık çok sayıda kaynakta haber ve makalelere konu olmuş bazılarından bahsetmek isteriz.

Columbia gömleklerin bel hizasında neden küçük bir cebi var?

Tarife mühendisliğinin kanımızca en yaratıcı örneğini Columbia Sportswear yapmıştır. Columbia Sportswear, hepinizin malumu spor kıyafetleri, sırt çantaları ve yürüyüş ayakkabıları üretiyor. Kendi büyüklüğündeki birçok şirket gibi, Columbia Sportswear'ın ürünleri tüm dünyada üretilmekte ve satılmaktadır. Bunun gibi küresel şirketler rekabetçi olabilmek için gümrük tarifelerine de dikkat etmektedir. Ürünlerini de Amerika'daki Gümrük Tarife Cetveli'ni dikkate olarak tasarlamaktadır.

Örneğin, "belin altında cepleri" olan bazı kadın gömlekleri, olmayanlara göre daha düşük vergi oranlarına tabidir. Bu nedenle, Columbia Sportswear'ın ürettiği birçok kadın gömleği kasıtlı olarak beline yakın küçük ceplerle tasarlanıyor ve bu da onları ithalât maliyetlerini düşürüyor.

Kadın ve kız çocukları için diğer ülkelerden ithal edilen suni elyaftan bluzlar, gömlekler ve gömlek-bluzlar tarife cetvelinde 6206.40.30 alt başlığı tarafında yer alıyor ve ABD'de %26,9'a varan oranlarda tarife uygulanabilmektedir. Ancak burada küçük bir boşluk var: Giysilerin "belin altında cepleri, nervürlü bir bel bandı veya giysinin alt kısmında başka bir sıkma yöntemi" varsa, bu kategoriden hariç tutulurlar. Dolayısıyla, aynı tip bluzu %26,9 vergi oranıyla almak yerine, belin altına bir veya iki cep ekletseydiniz, %16 oranında tarifeye tabi olabilirdi. (6211.43.1060 alt başlığına göre).

Converse ayakkabıların tabanı neden keçe gibi?

Tarife mühendisliği için bir diğer örnek olarak Converse ayakkabıları gösterebiliriz. Nike'in sahip olduğu Converse spor ayakkabıları, ayakkabı tabanının %50'sinden fazlasını kaplayacak bir keçe tabakasıyla tasarladıklarında mükemmel bir tarife mühendisliği örneği oluşturdular. Ayakkabıların sınıflandırılması esas olarak dış tabanların ve sayaların bileşimine göre ayarlandığından, terlik olarak değerlendirilebilecek şekilde bir tasarım ile düşük tarifeli olarak ABD'ye ithalatını yapabildiler.

Amerika Birleşik Devletleri'ne ayakkabı ithalatı %48'e varan gümrük vergisine tabi iken, terlikler %6'lık çok daha avantajlı bir vergi oranına sahiptir. Bu biraz tarife açıklarından faydalanma gibi görünebilir, ama öyle değil. 2011 yılında ABD Uluslararası Ticaret Komisyonu tarafından bu tür sınıflandırma yasal bulundu.

Peki, tarife mühendisliği riskli midir?

Evet, kesinlikle. Bu tür çalışmaların yasalara ve mevzuata uygun olarak yapılabilmesi tarife uzmanlarından destek alınmadan kesinlikle yürütülmemelidir. Diğer taraftan, tarife mühendisliğinin nihai tüketici için yapılmış olduğundan da emin olunmalıdır. Yani tarife mühendisliği sadece gümrükten geçerken ürünün görünümünü değiştirmek üzerine yapıldığı takdirde, gümrük idarelerinde soruşturmalara da konu olabilir. İthalat doğru tarife kodundan tamamlanmış olsa bile, eşyanın ithalat sonrası tekrar modifiye edilmesi gümrük idarelerinin yaptırımına tabi olabilir.

İletişim

Barış Demirel

Vergi Hizmetleri, Direktör
Küresel Ticaret Hizmetleri Lideri
bademirel@deloitte.com

Barbaros Yeşin

Vergi Hizmetleri, Direktör
Tüketici Ürünleri Sektör Lideri
byesin@deloitte.com

